

POVZETEK

Namen dela v okviru te disertacije je razvoj novih metod uporabe razpoložljivih mednarodnih statističnih podatkov o odpadkih, da bi raziskali možnosti njihovega združevanja s socialno-ekonomskimi podatki in tako določili dejavnike, ki vplivajo na spremembe količin nastalih odpadkov ter količin odpadkov, ki so zajeti v sisteme ravnanja z odpadki. Del disertacije je posvečen tudi identifikaciji možnih metod, ki bi jih bilo mogoče uporabiti za analizo zgoraj omenjenih podatkov. Disertacija temelji na štirih hipotezah, ki se ukvarjajo z določanjem dejavnikov, ki vplivajo na nastajanje odpadkov in načine ravnanja z njimi. Analizni metodi, izbrani za preverjanje prvih treh hipotez, sta bili Divisijev indeks logaritemskih povprečij (angl. Logarithmic Mean Divisia Index – LMDI) in analiza panela podatkov 30 evropskih držav v obdobju 2002-2015. Pri potrjevanju četrte hipoteze je bila uporabljena metoda ocenjevanja življenjskega cikla s podatki za Hrvaško v istem časovnem obdobju. Obseg raziskav je bil pogojen predvsem s količino in dostopnostjo podatkov. Rezultati so pokazali, da spremembe intenzivnosti v aktivnostih različnih gospodarskih sektorjev pomembno vplivajo na skupne količine nastalih nevarnih odpadkov, ne pa tudi na količino nenevarnih odpadkov. Analiza podatkov je potrdila, da na skupne količine nastale odpadne embalaže in skupne količine reciklirane odpadne embalaže bistveno vplivajo predvsem spremembe v sestavi mešanice embalažnih materialov. Potrjeno je bilo tudi, da v evropskih državah obstaja trend stalnega zmanjševanje količin nastalih določenih komunalnih odpadkov, ki je neodvisen od socialno-ekonomskih gibanj. Rezultati analiziranih podatkov za Hrvaško so potrdili, da ima zmanjšanje količine nastalih odpadkov ugodnejše gospodarske in okoljske učinke, kot povečanje deleža predelanih odpadkov v skupni količini nastalih odpadkov, vendar pa pričakovano zmanjšuje potrebo po zaposlovanju v sektorju ravnanja z odpadki. V nalogi predstavljene analitične metode se lahko učinkovito uporabljajo za analizo statističnih podatkov o nastajanju in ravnanju z odpadki. Na osnovi dobljenih rezultatov lahko primerjajmo spremembe, ki se pojavljajo znotraj držav ali posameznih regij. Opravljene analize dajo tudi zanesljive rezultate, uporabne za razvoj nacionalnih politik in za spremljanje učinkov že implementiranih politik.

Ključne besede: Divisijev indeks logaritemskih povprečij; analiza panela/niza podatkov; ocenjevanje življenjskega cikla; nastajanje odpadkov; ravnanje z odpadki; socialno-ekonomski podatki